

בס"ד

תשרי התשפ"ז
מפטיר **שוכה יִשְׂרָאֵל** (הושע יד)

פרשת האזינו – שבת שובה

עלון חידושי תורה ופרפראות על **פרשת השבוע** בעניינא דיומא ממפרשי ומדרשי חז"ל
בפרשת **האזינו** 52 פסוקים = **אליהו**

מנין הפסוקים בפרשת האזינו הם נ"ב, רמז לנ"ב פרשיות התורה שבחמישה חומשי תורה להוציא פרשת האזינו. כמנין 'אליהו', לרמז ולסמל שכל סתרי השירה, רזיה וסודותיה החתומים וסתומים מאתנו, יתבררו ויתגלו לנו לעתיד לבא כאשר יבוא אליהו הנביא זכור לטוב. וכן מנין התיבות בפרשה הם תרי"ד כנגד תרי"ג המצוות, ומספר אחד נוסף כנגד כל התורה כולה. (מעם לועז)
זהו שרמז משה רבינו ע"ה (דברים לא יט) **למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני יִשְׂרָאֵל** היינו שבשירה הזאת נכללו כל תרי"ג המצוות. נ"ב פסוקים בפרשת **האזינו**, לפי שעברו ישראל עליו לכך נ"ב שנה לא עבר איש ביהודה כמנין **בהמה**. (יומא נד.) (הרוקח)

סגולה בפרשה – כתב הבני יששכר 'נראה לי בסגולה ללמוד בכל יום שירת האזינו, והוא סגולה להינצל מאפיקורסות ומדעות הכוזביות. (אגרא דפרקא, אות קטו)

שוכה יִשְׂרָאֵל עד י-הוה א-להיך (הושע יד) מפטיר
למה נאמר **עד י-הוה א-להיך**? ללמדך שהכל נתבעים לעשות תשובה, ואין מקום פנוי מתשובה, שאין לך אדם בעולם שהוא פטור הימנה משום צדקתו, ואין לך שום אדם שלא תועיל לו התשובה משום רשעתו. אפילו יהא צדיק גדול וכל מעשיו צדיקים ומחשבותיו טהורות – אומרים לו **שוכה יִשְׂרָאֵל**! שהרי כל מה שהאדם מתעלה יותר גם תשובתו נעלה יותר, עד שהיא מגעת לכסא הכבוד, שנאמר **עד י-הוה א-להיך**. אפילו יהא אדם רשע גדול וכופר בעיקר ח"ו ואפילו אומר **סור ממנו ודעת דרכיך לא תפגענו** (איוב כא) אין דרך התשובה חסומה בפניו ואין הקב"ה מדיחו מעם פניו, ועדיין הוא נקרא לתשובה שנאמר **עד י-הוה א-להיך**. ולא עוד אלא שהקב"ה מיחד את שמו עליו ואומר לו אלוקיך אני! **עד י-הוה א-להים** לא נאמר אלא **עד י-הוה א-להיך**. ודרשו חז"ל (יומא פו.) גדולה תשובה שמגיעת עד פסא הקב"ד, שְׁנֵאמַר: 'שוכה יִשְׂרָאֵל עד ה' א-להיך'. (ספר התודעה)

מה הטעם שיום הכיפורים הוא דווקא בעשירי בחודש תשרי.
מפני שחטא אדם הראשון היה בערב שבת יום א' דר"ה, וכשחטא קיבל עליו נזיפה, דכתיב (במדבר יב יד) **ואֲבִיָּה יִרָק יִרָק בְּפָנֶיהָ הָלֹא תִכְלֹם שְׁבַעַת יָמִים**, ולא נתייחד הדיבור עמו עד אחר שכלו ז' ימי נזיפה כמו גבי מרים. ובשבת לא קיבל נזיפה רק ביום ראשון. ואם כן כל שבעת ימי נזיפה בשבת, וביום ראשון שהוא עשירי בחודש נתייחד הדיבור עמו ונתרצה לו, ולכן נקבע בו ביום. ולכך פל האזכר וְשִׁוְתָהּ בְּתִשְׁעֵי, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאִילוּ מִתְעַנֶּה תִשְׁעֵי וְעִשְׂרִי. (ברכות ח.) דתשיעי היה בשבת. (טעמי המנהגים)
א"נ לפי שמשנה רבינו בחטא העגל עָלָה בְּשִׁמוֹנָה עָשָׂר בְּתִמְנוֹת לבקש כפרה לעם ישראל, בו ביום נתרצה לִיִּשְׂרָאֵל וְאָמַר לוֹ לְמוֹשֶׁה פָּסֹל לָךְ שְׁנֵי לַחֹת (שמות לד) עֲשֵׂה עוֹד אֲרַבְעִים יוֹם, נִמְצְאוּ כָלִים בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, בו ביום נתרצה הקב"ה לִיִּשְׂרָאֵל בְּשִׁמְחָה וְאָמַר לוֹ לְמוֹשֶׁה סַלַּחְתִּי כְּדִבְרְךָ (במדבר יד), לָכֵן הִקְבַּע לְמַחֲלָה וְלִסְלִיחָה, וּמִנֵּין שְׁנֵתִרְצָה בְּרָצוֹן שֶׁלֶם, שְׁנֵאמַר בְּאַרְבָּעִים שָׁל לַחֹת אֲחֵרוֹנוֹת (דברים י) וְאֲנֹכִי עֹמְדִי בְּהָר פְּנִימִים הָרְאשִׁימִים, מִה הָרְאשִׁימִים בְּרָצוֹן אֶף הָאֲחֵרוֹנִים בְּרָצוֹן, אָמַר מִעֲתָה אֲמַצְעִימִי הָיוּ בְּכַעַס. (סדר עולם פ"ו, רש"י דברים ט יח)

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי. (לב א)
האזינו בגימטריא **החכמה** (79). **השמים ואדברה** בגימטריא **תרי"ג**. (613) [שהציע לפניו תרי"ג מצוות וסדרן לפני העדים. פענח רזא]
האזינו ר"ת הנשמה אינה נראית זנה את הגוף יושבת בחדרי חדרים נקיה ויחידה. (רבינו אפרים)
השירה התחיל **האזינו** וסיים **הרנינו** לומר בזכות **האזינו** יבוא יום **הרנינו**. התחיל **אמרי פי** וסיים **עמו** כי בזכות התורה הם **עמו**. (הרוקח)

חידה בפרשה – מה הטעם שבשירת **האזינו** שמו של משה רבינו לא נזכר בפירושו. היכן בכל אופן רמזו שמו של משה רבינו בפרשה.
תשובה – מפני ששירה זו היא התראה ונעזות על כל הצרה העתידה ועל הסתירה שמו מענותותו כאילו לא היה היודע ונֶעַד הַמְדַבֵּר בדבר הזה. ועוד לפי שהוא סמוך למיתתו כאילו כבר לא היה עוד נמצא בעוה"ז.

שמו של משה רבינו רמזו בפרשה – בראשי הפסוקים עד פסוק **זכר ימות עולם** שהוא פרשה אחרת, בסימן הזי"ו ל"ך הם בגימטריא משה. **האזינו**, יִעֲרָף, פִּי, הַצּוֹר, שְׁחַת, הִלִּי-הֵנָּה. (345) (פענח רזא)
אמרו רז"ל (ר"ה לא) בְּמוֹסָפֵי דְשִׁבְתָּא מַה הָיוּ אוֹמְרִים? אָמַר רַב עֲנָן בַּר רַבָּא אָמַר רַב: בְּדִרְכָּה שְׁחִלּוּקִים כָּאן. כָּד חִלּוּקִין בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. פִּרְש"י - פִּרְשַׁת שִׁירַת הָאֲזִינוּ חִלּוּקִים אוֹתָהּ לִשְׁשֵׁה פִּרְקִים הָרִאשׁוֹן הָאֲזִינוּ הַשְּׁנִי **זְכַר יָמֵי עוֹלָם** הַשְּׁלִישִׁי **יִרְבְּבֶהוּ עַל פְּמִתֵי אֶרֶץ הַרְבִּיעִי וְיִרְאָה י-הוה וְיִנְאֶץ** עד כאן ששה פסוקים לפרק ומכאן ואילך שמונה פסוקים לפרק החמישי **לולי כַּעַס אוֹיֵב אֲגִיֵּה** הַשְּׁשִׁי **פִּי דִדְיוֹ י-הוה עָמוֹ**. הַמַּהֲרֵשׁ"א - וְלִסְמִינָן טוֹב חִלּוּקֵי פִּרְשַׁת הָאֲזִינוּ לְזִת' חִלּוּקִים בְּרִ"ת הַזִּי"ו ל"ך שִׁשִּׁיר שֶׁל שַׁבַּת יֵשׁ לוֹ זִיו דִּהְיוּנוּ מִפִּי מִשֶּׁה שֶׁקָּרַן עוֹר פָּנָיו וְתִרְגָּמוֹ זִיו. עֵינָן יַעֲקֹב - שְׁהוּא בַּחַר בְּיוֹם מִנוּחָה בְּמַצְרַיִם יוֹם שַׁבַּת וּלְפִי שְׁמַת מִשֶּׁה בְּיוֹם שַׁבַּת וּמִיּוֹם שְׁמַת פָּנָה זִיוָהּ וְהִדְרָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל לִכְךָ אוֹמְרִים אוֹתוֹ בַּשַּׁבַּת.

'הזיו לך' בגימטריא ע"ח, כי ע"ח צדיקים שנכתבה פרשת האזינו על ידיהם. שבעים ושניים זקנים שמורכבים משישה נציגים מכל שבט. בנוסף עוד שישה, משה יהושע כלב אלעזר איתמר פנחס - ביחד ע"ח כמנין **'הזיו לך'**. (מחזור ויטרי בשם רב ניסים גאון) וכנגד ע"ח פסוקים בפרשת יתרו שבו עשרת הדברות וכן ע"ח פסוקים בפרשת בחוקותי. (הרוקח)

- כתב הרמב"ם - כל העולה לקרות בתורה פותח ב"ה (הל' תפילה פ"ג ה"ה)
- מלשון זיו וזוהר, והוא מתקנת עזרא, לבאר שיחזור הזיו והזוהר לישראל, וְשָׁבוּ בָנִים לְגְבוּלָם, שכן שירת האזינו היא נחמה גדולה והבטחה בענין הגאולה, ובנקמת ישראל מאויביהם, ובכפרתם מעונותיהם (רבינו בחי).
- רמז של הזי"ו ל"ך, שהה' כנגד חמשה שקוראים בתורה בראש השנה שחל בחול, ז' כנגד שבעה שקוראים בראש השנה שחל בשבת, י' כנגד עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, ו' כנגד ששה קראים ביום הכיפורים שחל בחול, ל' כנגד שלשים תקיעות שתוקעים בראש השנה, כ" כנגד עשרים יום שמתענים בהם היחידים, עשרה לפני ראש השנה, ועשרה בין ראש השנה ליום הכיפורים (הרוקח, שבולי הלקט שו, ומחזור ויטרי בשם רב סעדיה גאון).
- חכמים נתנו סימן להפסקת פרשה זו יותר משאר פרשיות שבתורה, כדי שלא יתקוטטו העולם עם השליח צבור אם יפסיק להם בתוכחה (אבודרהם סדר פרשיות).

יערף כמטר לקחי תזל פטל אמרתי כשעירם עלי דשא וכרביבים עלי עשב. (לב ב)
בגמרא (תענית ז.) רַבָּא רַמִּי, כְּתִיב: 'יִעֲרָף כַּמָּטָר לִקְחִי' בִּלְשׁוֹן קֶשֶׁה, וְכִתְיב: 'תִּזְלַ פֶּטֶל אֲמַרְתִּי' בִּלְשׁוֹן רַחֵם! אִם תִּלְמִיד חָכֵם הֶגְוֵן הוּא — פֶּטֶל דַּמְשַׁע נַחַת, וְאִם לֹא — עוֹרְפָּהוּ כַּמָּטָר רַחֵמֵהוּ.

שאלה – למה הקדימה התורה את התלמיד שאינו הגון **יערף כמטר** לפני ההגון **תזל כטל אמרתי**.

תשובה – לפי שכל זמן שהתלמיד שאינו הגון נמצא אי אפשר ללמד גם את ההגון, שהאינו הגון יקלקלנו לכן בתחלה מוכרח לערוף את האיני הגון ולהסירו ואח"כ יוכל ללמד את ההגון. (טעמא דקרא)

דרך צחות אמרו שת"ח כשהוא הגון דומה לטל שאינו אדם קץ בו אע"פ שהוא מתמיד לבא בכל יום ואם אינו הגון דומה למטר שאע"פ שאינו בא אלא לעתים אדם קץ בו תכף שנעשה ממנו מה שצריך לבריות בהכרח והוא שאמר כתוב **יערף כמטר** וכתוב **תזל כטל** הא בתלמיד חכם הגון הא בתלמיד חכם שאינו הגון. (מאירי – שם)

משום דטל בא לעולם בנחת וברצון, משא"כ המטר בעת ירידתו בורחים האנשים ממנו אל הבית, וזהו שאמר אם ת"ח הגון הוא התקרב אליו בנחת כמו הזלת הטל שבא בנחת וברצון, ואם לאו פנה אליו עורף וברח ממנו כמו מן המטר. (תורה תמימה)

שאלה – מה הטעם שאמרו רז"ל (שבת קיד.) כל תלמיד חכם שנמצא רבב על פגדו — חייב מיתה.

תשובה – לפי שמוכח מזה שרוצה להתכבד בכבודה של תורה ואמר התנא (משנה אבות א. יג.) ודאשתמש בתנא חלף וכל הנהנה נוטל חייו מעולם הזה, והנה לומד לשמה מוכרח שיהיה למודו בהצנע ולכן דימהו לטל שיוצא בהצנע אבל שלא לשמה לימודו בפרסום גדול שמתכוין לפרסמו לכן דימהו למטר שירידתו בפרסום ונראית לעינים. (בניהו – תענית ז.)

שחת לו לא בניו מומים דור עקש ופתלתל. (לב ה)

רמז בפסוק למתנה הטובה שנתן לנו הקב"ה מדי שנה בשנה חודש אלול ועשרת ימי תשובה של השנה החדשה. **שחת** אע"פ שהאדם שיהיה את גופו ונפשו בעוונות במשך השנה כולה, עם כל זה זוכה לימי אלול **לו לא** אותיות 'אלול' וימים אלו יהיו **בניו** יוכל לבנות מחדש ולתקן את כל הפגמים. ועוד גבר עלינו חסדו אשר הוסיף עוד עשרה ימים מר"ה עד יוה"כ פ, והם יחדיו ארבעים יום וארבעים לילה **מומים** מ' יום ומ' לילות. הלילות נרמזו באות מ' הנכתבת בלי מילוי כיון שרובו בשינה. והימים רמזים ב'מם' שנכתב במילוי אותיות שהאדם מסוגל למלא אותם בתשובה ומעשים טובים. עם כל זה תראה שיש **דור עקש ופתלתל** גם בימים אלו שאין חוזרים בתשובה כראוי. (בא"ח – דרושים)

ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית ואמתה מחציתי ואני ארפא ואין מידי מציל. (לב ט)

ד' פעמים **אני** בפסוק כנגד ד' גלויות, כלומר אני עצמם בכל גלות וגלות, **ככל צרתם לו צר** (ישעיה סג). (רבינו אפרים)

ד' פעמים **אני** בפסוק כי לעתיד לבוא יראה בד' רוחות העולם על פי ד' החיות כי אין אלוה כי אם השם הנכבד והנורא שבו ד' אותיות וגם מטטרון יעיד על זה שאין למעלה שום אלוה זולתו וגם עדת קרח יעידו שאין למטה זולתו וישראל, **ואתם עדי נאם י-הוה ואני אל** (ישעיה מג). הרי ד' עדים. (הרוקח)

אני הוא כינוי לשכינה כידוע. והכל תלוי בתשובה. והעיני בשר לו ימהר לשוב לקרב הגאולה מאחר שהשכינה בגלות. ובעבור השכינה לבד צריך לשוב ואמרו רז"ל אין **עתה** אלא תשובה (בר פכ"א) ויצדק הרמז התשובה בתיבת **עתה** כי ברגע קטן סגי בהרהור תשובה. ועוד רמז **תשובה** אותיות **תשוב ה'** וגם יש תשובה עילאה ורמזו בתיבת **עתה** כאב את בן ירצה **ראו עתה** ראו בדעתכם תשובה הרמזו בתיבת **עתה** ומהרו לשוב **פי אני** **אני הוא** והשכינה כביכול בגלות ובעבורה שובו אתיו לאביכם שבשמים. ובכח התשובה **אני אמית** לסט"א **ואמתה** ניצוצי הקדושה המה יעלו אל מקום הקודש. (בחל קדומים)

הנה לבושי השם הנכבד הוי"ה ב"ה נקרא **אני**, כי האותיות אשר לפני שם הוי"ה [טדה"ד שבגימטריא כ"ב] ואחר השם ב"ה [כו"ו שבגימטריא ל"ט] בגימטריא **אני** (61). כעין לבוש המסתיר את הלוש לפני ולאחריו. והנה הוא בגימטריא **אני**, להורות **אני אני הוא**, והגם שאני מתלבש בטבע, הנה תתבונן **פי אני הוא**. (בני יששכר אדר מאמר ג)

כתבו המפרשים שישאל יש להם תשובה לפי שיש להם דין של בנים, וק"ל (קדושין לב.) האב ששחל על פגדו — פגדו מחול. כתבו הפוסקים דהא אין בזיונו מחול, וכתב (במדבר טו) **פי דבר י-הוה בזה**. ובזהר הקד' על איזה עונות אמרו עבדינן קלא לשכינתא. עושים קלון זלוול או צער לשכינה. מלך ששחל על פגדו — אין פגדו מחול, שגמל: 'שום פשים עליך מלך' — שתהא אימתו עליך. וניחא לן דישאל מודים דכולי עלמא דיליה ויכול למחול דדוקא במלך פרטי אין כבודו מחול דבעינן שתהא אימתו עליך. ולגבי הקב"ה לא שייך זה. וזהו שאמר **ראו** והתבוננו **עתה** שהיא תשובה לשוב. וכי תימא איכא עוונות דבזיון ואב אין בזיונו מחול לזה אמר **פי אני אני הוא ואין אלהים עמדי** וכולי עלמא דיליה ויכולני למחול. (הומת אנך)

ארפא ואין מידי מציל ס"ת אני, לומר שמרוב אהבת הקב"ה לישראל אינו מניחם בגלות, ומשלו ז"ל למלך שהיה לו בן אהוב לכל מקום שהיה הולך היה מוליכו עמו. **חי אנכי לעולם**, כתיב חסר ו', היינו **לעולם הבא** שהוא נעלם מבני אדם. (שפתי כהן)

חי אנכי לעולם, כתיב חסר ו'. לאחר ששת אלפים שנה אז יהיה **ונשגב י-הוה לבדו** (ישעיה ב יא) ונחסר ו', שששה ימים נדונים הרשעים. (מנחת יהודה)

ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית ואמתה מחציתי ואני ארפא ואין מידי מציל. (לב ט)

אמרו רז"ל (סנהדרין קד) ברא מזפי אבא, אבא לא מזפי ברא. דכתיב: 'ואין מידי מציל'. אין אברהם מציל את יצחק מעאל, אין יצחק מציל את עשו.

שאלה – מה הטעם בזה שהבן מזכה את אביו ואין האב מזכה את בנו.

תשובה – לפי שהבן נמנע מעשיית עבירות בשל הפחד שיש לו מאביו. נמצא שלאב יש חלק במעשיו הטובים של הבן לפיכך הם נזקפים גם לזכות ביום הדין. לעומת זאת האב אינו נרתע מלעשות עבירות בשל פחד מהבן, אשר על כן העובדה ששמר את המצוות ולא חטא אינה נזקפת לזכות הבן, ואינה יכולה להציל אותו בדיון. (פניני הגר"א)

א"נ – לפי שדרך מקצת הרשעים שלא רוצים שיהיו בניהם כמותן אלא שיהיו צדיקים ועל כן ברא מזכי אבא שאביו אע"פ שרשע הוא היה מוכיחו להדריכו בדרך טוב ואין אבא מזכי ברא שהיה לו ממלך ללמוד ולא למד. (הידושי אגדות)

שאלה – הא דאמרינן אין אברהם מציל את יצחק מעאל, אין יצחק מציל את עשו. והרי מצינו שדוד המלך ע"ה אמר על אבשלום בנו (ש"ב יט) 'בני אבשלום בני בני אבשלום מי יתן מותי אני תחתיך אבשלום בני בני. והמלך לאט את פניו וינעק המלך קול גדול בני אבשלום אבשלום בני בני'. שהעלה אותו משבעה גיהנם והביאו לעולם הבא (סוטה י:). כיצד העלה אותו מגיהנם והרי אין אבא מזכי ברא.

תשובה – משום דאבשלום נטל את שלו בעולם הזה שנהרג במיתה משונה הועילה לו תפלת אביו דומיא דיהויקים שהיה כתוב על גולגלתו **זאת ועוד אחרת** ונפרע ממנו לאחר מיתה לא מנו אותו ועוד אבשלום לא עבד עבודת כוכבים. **א"נ** מצי למימר הא דאמר אבא לא מזפי ברא היינו משום כבוד האב אין מונעין מלמותו עם רשעים בלא תפילה, אבל תפילה מועלת ודוד התפלל על אבשלום. (תוס' שם)

שאלה – מה ענין צעקת 'בני' להצילו מן העונש. יכול היה להתפלל עליו בלשון אחר.

תשובה – לפי שהתפלל לא ה' לעורר רחמיו על אבשלום שיסלח לו חטאתיו. וכך אמר דוד, רבש"ע הנה כנגדי חטא אבשלום חטאך גדלה, ואעפ"כ אני מרצה עליו וקורא אותו 'בני'. ראה עד היכן מגיעין רחמי האב על הבן. קל וחומר לך ה' שקראתנו 'בנים' ולכן אע"פ שחטא לך רחם עליו כרחם אב על בנו והצילהו מדינו של גיהנם. (יין לבנון על אבות ג יד)

לדוד י-הוה אורי וישעי ממי אירא י-הוה מעוז חיי ממי אפקד. (תהלים כז א)

כתב בספר 'שם טוב קטן' (רבי בנימין בינש הכהן צוק"ל תצ"ט) – הא לך סוד גדול כל האומר רו מזמור זה מר"ח אלול עד אחר שמחת תורה ואפילו גזירה רעה נתנה על האדם מן השמים יכולנה לבטלה. ומבטל ומעביר מעליו כל המקטרגים ושטנים ומארי תריסן ומבטל מעליו כל גזירות רעות וקשות ויוצא בדימוס זכאי בדיון.

וכ"כ החיד"א – מנהג טוב לומר אחר כל תפלה מזמור **לדוד י-הוה אורי וישעי** ובפרט מר"ח אלול עד הושענא רבא. (מורה באצבע לו)

הטעם הוא שבמזמור הלו יש בו הכוונה של ה"ג מידות של רחמים, ולכן יש בו י"ג שמות הוי"ה, ולכן אומרים אותו מראש חודש אלול, כי מראש חודש אלול נפתחו ה"ג מקורות מ"ג מידות הרחמים. (סידור רבי שבתי סופר מפרעמישלא)

טעם נוסף – ע"פ המדרש 'שומר טוב', **אורי** – זה ר"ה, **ישעי** [מלשון ישועה], יום של סליחה וכפרה, יום של כפרת עונות, יום שאין השטן משטין ומקטרג לזה קוראים 'ישועה גדולה' – זה יו"כ, **פי יצפני בספה** – זה סוכות (אלף למטה תקא סק"ו).

בתיבת **לולא** נרמז אותיות **אלול**, שאז הזמן לתקן מעשיו כדי שלא יגרם החטא. ומטעם זה אומרים מזמור זה בחודש אלול מפני שנזכר בו פסוק זה שבו נרמז שבאלול צריך לתקן מעשיו שלא יגרם החטא, שמר"ח אלול מתחילין ימי רצון ולכן מתחילין לומר מזמור זה דכתיב בו **לולא**. (פרי צדיק)

מובא במדרש – בשעה שחטא אדם הראשון לא רצתה החמה לשקוע עד יום ב', והלבנה הלכה כדרכה כל השנה. נמצא לפי הילוך הלבנה – היה יום הכיפורים ב' תשרי. ולפי הילוך החמה היה ב"א, נמצא טעה השטן ובא ביום י"א, אמר לו הקב"ה 'מתוך שלא תוכל עתה לקטרג, כך לא תוכל לקטרג בכל שנה ביום הכיפורים. ובגמרא (יומא כ.) 'השטן' בגמטריא תלת מאה ושייתין וארבעה הני. תלת מאה ושייתין וארבעה יומי —

אית ליה רשותא לאקטוגי. ב' יומא דכיפורי — לית ליה רשותא לאקטוגי.

מבואר מהמדרש שרק מפני שהחמה לא שקעה בראש השנה הוא היום שבו חטא אדם הראשון לא היה יכול השטן לקטרג. וזה שאמר המדרש בגלל ה'אורי' השמש שהיתה בראש השנה, נמצא **ישעי** היתה ישועה ביום הכיפורים. (מדרש יהונתן)

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
התשובות אינם להלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
ramnadlan018@gmail.com לקבלת העלון במייל ניתן לפנות לכתובת